

HANDREIKING VOOR SECTORNOTITIES:

KADERS VOOR BESTAAND GEBRUIK IN NATURA-2000
BEHEERPLANNEN

MINISTERIE VAN LNV
DEFINITIEF RAPPORT

30 november 2007
110302.001569

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	4
1.3	Status	4
2	Uitgangspunten	5
2.1	Bestaand gebruik	5
2.2	Categorieën voor bestaande gebruiksvormen	6
2.3	Indeling bestaande gebruiksvormen	6
2.4	Afbakening	7
3	Relatie met beheerplannen en effectbepaling	8
3.1	Relatie tot beheerplannen	8
3.2	Effecten	8
3.3	Effectbepaling	9
3.4	Spelregels bij effectbepaling	9
4	Methodiek	10
4.1	Inleiding	10
4.2	Stappenplan	11
4.2.1	Stap 1:	11
4.2.2	Stap 2:	11
4.2.3	Stap 3:	12
4.2.4	Stap 4:	13
4.2.5	Stap 5	15
4.2.6	Stap 6:	15

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1

AANLEIDING

Door het realiseren van een netwerk van belangrijke natuurgebieden, het Natura 2000-netwerk, wil Europa bereiken dat in 2010 de achteruitgang van de biodiversiteit een halt toe geroepen is. Nederland draagt met 162 gebieden bij aan het realiseren van een Natura 2000-netwerk. Voor alle Natura-2000 gebieden zijn aanwijzingsbesluiten (in concept) gepubliceerd of in voorbereiding. In de besluiten worden de instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd.

De aanwijzing van Natura 2000-gebieden kan gevolgen hebben voor bestaande gebruiksvormen (activiteiten) van diverse sectoren in of in de nabijheid van de betreffende gebieden. Voor de afzonderlijke Natura-2000 gebieden worden, na definitieve aanwijzing, beheerplannen opgesteld. Het plan beschrijft wat er nodig is om de duurzame staat van instandhouding van natuurwaarden te behouden of te ontwikkelen. In deze beheerplannen zal onder meer aangegeven worden welke bestaande gebruiksvormen doorgang kunnen vinden zonder schadelijke effecten op natuur te veroorzaken.

Gebruikers, waaronder veel ondernemers en (uitvoerende) overheden, vrezen dat in en rond Natura 2000-gebieden bestaand gebruik niet meer kan worden voortgezet. Recreatieondernemers hebben de zorg dat de Natura 2000-gebieden (deels) worden afgesloten voor recreanten. Agrarische ondernemers verwachten dat hun bestaande bedrijfsvoering (ernstig) wordt beperkt. De projectleiders voor het opstellen van beheerplannen, provincies en ministeries, verenigd in de Regiegroep Natura 2000, willen graag – samen met de sectoren - duidelijkheid scheppen in deze onzekerheid. Hiervoor wordt per sector een sectornotitie opgesteld waarin bestaande gebruiksvormen worden beoordeeld.

De bestuurlijke insteek is om zoveel mogelijk ruimte te bieden voor continuering van bestaand gebruik, binnen de voorwaarden die de instandhoudingsdoelstellingen daaraan stellen. De bevoegde instanties hebben afgesproken onderling af te stemmen hoe zij bestaand gebruik in de beheerplannen zullen behandelen en opnemen. De beheerplannen zullen echter niet voor alle gebruiksvormen uitsluitel kunnen geven over de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Voor sommige (bestaande) gebruiksvormen zal dan ook in de toekomst een traject van vergunningverlening aan de orde blijven.

Deze handreiking beschrijft een methode die gebruikt kan worden bij het opstellen van sectornotities. Handreiking en sectornotities samen zijn een hulpmiddel bij de uitwerking van beheerplannen voor alle Natura 2000-gebieden in Nederland.

1.2

DOEL

De methode in deze handreiking wordt gebruikt om voor een aantal sectoren een sectornotitie op te stellen.

Deze notities dienen meerdere doelen:

- § Hulpmiddel bij het opstellen van beheerplannen.
- § Transparantie naar de sectoren over de wijze van beoordelen van de gebruiksvormen.
- § Versnellen van duidelijkheid op hoofdlijnen over bestaand gebruik in beheerplannen.
- § Uniformiteit in indeling van bestaand gebruik door de bevoegde instanties.

Deze handreiking beschrijft de uitgangspunten van de methode (H2), de relatie van deze methode tot beheerplannen (H3) en de methode zelf (H4).

1.3

STATUS

Bij het opstellen van alle Natura 2000-beheerplannen in Nederland streven provincies en overheden ernaar het bestaand gebruik zoveel mogelijk op te nemen in de beheerplannen.

De methode in deze handreiking en de sectornotities zijn echter géén blauwdruk voor het beheerplan: per gebied zal aan de hand van gebiedsspecifieke omstandigheden (ten aanzien van de gebruiksvormen en de exacte instandhoudingsdoelen) het resultaat van de sectornotities met gezond verstand moeten worden toegepast, en zal het langlopen van het bestaand gebruik altijd maatwerk op gebiedsniveau zijn.

Deze methode en de daarmee uitgevoerde sectornotities hebben geen juridische status en er kunnen geen rechten aan worden verleend. De methode en sectornotities zijn bedoeld als hulpmiddel bij het opstellen van beheerplannen en het sneller kunnen bieden van enige duidelijkheid aan de sectoren.

HOOFDSTUK 2

Uitgangspunten

2.1

BESTAAND GEBRUIK

De Regiegroep Natura 2000 heeft besloten niet alleen het gebruik zoals dat in praktijk plaats vindt te toetsen. Bestaande gebruiksvormen hebben een bijzondere status in de (gewijzigde) Natuurbeschermingswet. Anders dan andere activiteiten zijn bestaande gebruiksvormen zoals dat plaatsvond op het moment dat de Natuurbeschermingswet van toepassing werd niet vergunningplichtig.

Om de gevolgen van de Natura 2000-status voor eigenaren en gebruikers van Natura 2000-gebieden in beeld te brengen wordt bij het opstellen van beheerplannen ook de ontwikkelingsruimte die in vergunningen en bestemmingsplannen is vastgelegd getoetst, en wordt ook de autonome ontwikkeling betrokken. Dit betekent dat de volgende vormen van activiteiten (in vervolg: bestaande gebruiksvormen) met behulp van deze handleiding en methode beoordeeld kunnen worden.

1. Bestaand gebruik zoals dat juridisch geformuleerd is

De Natuurbeschermingswet 1998 definieert bestaand gebruik als volgt (artikel 1.n): "bestaand gebruik: een activiteit, die al dan niet jaarlijks een vergunning behoeft, en op het moment van aanwijzing van een gebied als beschermd natuurmonument of ter uitvoering van richtlijn (EEG) nr. 79/409 en richtlijn (EEG) nr. 92/43 bestond en sedertdien onafgebroken heeft plaatsgevonden. De (voorgestelde) wetwijziging verruimt de definitie van bestaand gebruik tot activiteiten die op het moment van aanmelding van Natura 2000-gebieden aanwezig waren. Kortgezegd komt het er op neer dat alle activiteiten die in een gebied aanwezig waren voor inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 op 1 oktober 2005 (danwel voordat een gebied werd aangewezen of aangemeld) onder bestaand gebruik vallen.

2. Vergunde gebruiksvormen dan wel gebruik dat in bestemmingsplannen is vastgelegd

Hieronder vallen ook gebruiksvormen die onder andere wetgeving (bijvoorbeeld milieuvergunning of grondwateronttrekkingsvergunning) reeds vergund zijn dan wel in een bestemmingsplan vastgelegd zijn maar nog niet (volledig) ten uitvoer zijn gebracht.

3. Autonome ontwikkeling

Voor sommige gebruiksvormen is er sprake van een autonome ontwikkeling. Wandelen wordt populairder, recreatie vaartuigen worden vaker gebruikt etc. In de beheerplannen wordt daarom een inschatting gemaakt welke bestaande gebruiksvormen binnen de looptijd van het beheerplan zullen veranderen. Getoetst wordt welke effecten deze veranderingen kunnen hebben. Op basis daarvan kan geoordeeld worden of aanvullende

mitigerende maatregelen moeten worden genomen om de autonome ontwikkeling van gebruiksfuncties in goede banen te leiden.

2.2

CATEGORIEËN VOOR BESTAANDE GEBRUIKSVORMEN

Verschillende sectoren voeren activiteiten uit in en om Natura 2000-gebieden. Om deze gebruiksvormen overzichtelijk in beeld te brengen is - mede op verzoek van de sectoren - gekozen om per sector een sectornotitie op te stellen waarin de gebruiksvormen gecategoriseerd worden in wijze waarop ze wel/niet in een beheerplan opgenomen kunnen worden. De categorieën zijn:

1) Gebruiksvorm in beheerplan zonder wijzigingen/maatregelen

Dit zijn bestaande gebruiksvormen waarvan vaststaat dat ze geen negatieve effecten hebben op de huidige Natura-2000 waarden. Er hoeven geen wijzigingen of aanvullende mitigerende maatregelen plaats te vinden ten opzicht van regelingen en voorwaarden in de huidige situatie.

2) Gebruiksvorm in beheerplan met wijzigingen/maatregelen

Dit zijn bestaande gebruiksvormen die kunnen leiden tot negatieve effecten op bestaande Natura-2000 waarden en waarvoor wijzigingen of aanvullende mitigerende maatregelen nodig zijn. Negatieve effecten kunnen bijvoorbeeld bestaan uit verslechtering van de kwaliteit van de aangewezen habitattypen of de natuurlijke habitats van de aangewezen soorten, of een versturende factor zijn voor de soorten waarvoor de Natura-2000 gebieden zijn aangewezen. Een verslechtering of een verstoring kan bijvoorbeeld worden gemitigeerd wanneer aan gebruiksvormen algemene mitigerende voorwaarden kunnen worden verbonden (zoals tijdelijkheid, ruimtelijke zonerings, seizoensperiode, vermindering van intensiteit en dergelijke) waardoor deze gebruiksvormen niet structureel inwerken op de bestaande Natura-2000 waarden van het gebied.

3) Gebruiksvorm niet in beheerplan: vergunningsprocedure

Dit zijn bestaande gebruiksvormen waarbij de negatieve effecten niet met algemene regels in voorwaarden gemitigeerd kunnen worden. Indien de effecten van bestaande gebruiksvormen onvoldoende bekend zijn wordt de gebruiksvorm in eerste instantie ook in deze categorie geplaatst. Dit volgt uit het voorzorgsbeginsel: als niet bekend is welk effect een gebruiksvorm heeft, dan moet deze eerst getoetst worden. Door nader onderzoek kan de gebruiksvorm toch mogelijk met mitigerende maatregelen in het beheerplan opgenomen worden (categorie 2).

4) Gebruiksvorm niet in beheerplan: vergunningsprocedure:

Dit zijn bestaande gebruiksvormen die ongewenste negatieve effecten hebben en/of überhaupt niet gewenst en/of verboden zijn .

2.3

INDELING BESTAANDE GEBRUIKSVORMEN

De gebruiksvormen worden in de sectornotities op basis van algemene, generieke criteria toegeedeeld aan één van de categorieën. Om te voorkomen dat van gebruiksvormen ten onrechte wordt beoordeeld dat ze niet in het beheerplan thuishoren, is het van belang de gebruiksvormen zo specifiek mogelijk te omschrijven.

Effecten worden ingeschat op basis van huidige Natura-2000 waarden in gebieden. De huidige Natura-2000 waarden omvatten de verspreiding en kwaliteit van aangewezen habitattypen en leefgebieden van aangewezen soorten in de bestaande situatie.

Bij gebruiksvormen met autonome groei, waarbij de groei moeilijk door vergunningen te reguleren valt (bijvoorbeeld het aantal verkeersbewegingen op hoofdwegen of dagrecreatie), verdient opname in het beheerplan de voorkeur.

2.4

AFBAKENING

METHODE GAAT UIT VAN ALGEMENE SITUATIES

Deze methodiek is geschikt om een eerste inschatting van effecten zonder gebiedspecifieke kenmerken te maken. Op deze manier worden antwoorden op hoofdlijnen gegeven op de vraag of gebruiksvormen –algemeen gesproken- in de beheerplannen opgenomen kunnen worden. Belangrijk hierbij te beseffen is dat het om veel voorkomende situaties gaat; uitzonderingen worden niet meegerekend. Om de methode toe te kunnen passen moet een inschatting gemaakt worden van de effecten van het bestaande gebruik. Het kan zijn dat een gebruiksvorm (bestaande gebruiksvorm) in de meeste gevallen zonder mitigerende maatregelen in een beheerplan opgenomen kan worden. De gebruiksvorm valt dan in de categorie “ in beheerplan opnemen zonder mitigerende maatregelen” (zie ook paragraaf 2.2). Echter, in een aantal gevallen kan dat, door de specifieke situatie in een bepaald gebied, misschien niet. Dit wordt per Natura-2000 gebied in de beheerplanprocedure uitgezocht.

METHODE HOUDT GEEN REKENING MET GEBIEDSPECIFIEKE VERBETERDOELEN

De methodiek wordt toegepast op de bestaande situatie van de natuurwaarden van de gebieden (in vervolg: huidige Natura-2000 waarden). Er wordt geen rekening gehouden met de eventuele aanwezigheid van verbeterdoelen omdat dat gebiedspecifieke zaken zijn die het toepassingskader van deze methodiek te buiten gaan. Dit kan betekenen dat een gebruiksvorm die volgens deze methodiek omgewijzigd of in aangepaste vorm in het beheerplan opgenomen kan worden, in het geval er verbeterdoelen aan de orde zijn toch niet in het beheerplan opgenomen kan worden. Welke aanpassingen eventueel nodig zijn is afhankelijk van waar en hoe verbeterdoelen gerealiseerd worden. Dit wordt per Natura-2000 gebied in de beheerplanprocedure uitgezocht.

HOOFDSTUK 3

Relatie met beheerplannen en effectbepaling

3.1

RELATIE TOT BEHEERPLANNEN

Deze handreiking vormt samen met de sectornotities een kader voor de plaats van bestaande gebruiksvormen in beheerplannen. In het beheerplan worden instandhoudingsdoelstellingen vertaald naar concrete uitvoeringsmaatregelen, uitgezet in de tijd en naar specifieke locaties. Daarbij wordt rekening gehouden met bestaande gebruiksvormen en gestreefd naar balans tussen ecologie en economie. In het beheerplan moet alle bestaande gebruiksvormen ecologisch getoetst worden, ook dat wat in de sectornotities in categorie 1 of 2 wordt ingedeeld. Passend gebruiksvormen wordt vervolgens opgenomen in het beheerplan, waarmee de vergunningplicht vervalt. Bij het opstellen van de sectornotities worden aandachtspunten verzameld die van belang zijn voor de beschrijving van de gebruiksvorm in het beheerplan. In de beheerplannen kunnen aanvullende maatregelen worden opgenomen om ongewenste effecten te mitigeren.

Om een inschatting te maken welk bestaand gebruik over het algemeen opgenomen kan worden in een beheerplan worden met behulp van deze handleiding sectornotities opgesteld.

3.2

EFFECTEN

Het effect wat een bestaande gebruiksvorm heeft op Natura-2000 waarden –en daarmee of de gebruiksvorm t in het beheerplan opgenomen kan worden- is afhankelijk van de aard van de gebruiksvorm en kenmerken van het gebied.

Aard van de gebruiksvorm:

- § Plaats / ruimte
- § Tijdstip / seizoen
- § Frequentie
- § Intensiteit
- § Trend van de gebruiksvorm (autonome ontwikkeling)
- § Omkeerbaarheid / herstelduur

Gebiedskenmerken

- § Verspreiding van soorten en habitats (actueel en potentieel)
- § Gevoeligheid van soorten en habitats
- § Instandhoudingsdoelstellingen
- § Staat van instandhouding / trend
- § Type instandhoudingsdoelstellingen

§ Stabiliteit en robuustheid ecosysteem

Het aantal variabelen dat nodig is om een effect goed te kunnen beoordelen is erg groot. Per beheerplan zullen al deze variabelen zo goed mogelijk in beeld moeten worden gebracht. In de methodiek van deze handreiking worden gebiedsspecifieke kenmerken niet meegenomen omdat de beoordeling op globaal niveau plaatsvindt.

3.3

EFFECTBEPALING

Een bestaande gebruiksvorm kan een negatief effect hebben op Natura-2000 waarden. Als bijvoorbeeld door grondwaterwinning (bestaande gebruiksvorm) de waterstand verlaagd wordt (effect) dan heeft dit mogelijk gevolgen voor de kwaliteit of de oppervlakte van grondwaterafhankelijke natuur (bijvoorbeeld natte duinvalleien). De effectbepaling in deze methode gaat uit van de huidige Natura-2000 waarden. Deze waarden gaan in de meeste gevallen samen met het huidige gebruik. Hierdoor zullen in de meeste situaties de huidige gebruiksvormen gewoon doorgang kunnen vinden. Slechts in uitzonderlijke gevallen zullen bestaande gebruiksvormen geen doorgang kunnen vinden als er behoudsdoelstellingen geformuleerd zijn. De mate van voorspelbaarheid van effecten van een gebruiksvorm bepaalt grotendeels in welke categorie deze ingedeeld kan worden.

3.4

SPELREGELS BIJ EFFECTBEPALING

Externe werking

De wettelijke bescherming van Natura 2000-gebieden heeft een 'externe werking'. Dat betekent dat voor gebruiksvormen en gebruiksvormen die buiten (extern) beschermde gebieden plaatsvinden, maar die toch negatieve effecten kunnen hebben op de Natura-2000 waarden in de gebieden, dezelfde regels gelden als voor gebruiksvormen binnen beschermde gebieden. Bij het opstellen van de sectornotities en beheerplannen wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met gebruiksvormen die plaatsvinden rondom het gebied wanneer zij effecten binnen het gebied kunnen veroorzaken.

Cumulatie van effecten van bestaand gebruik

Bij het opstellen van de sectornotities worden gebruiksvormen op zichzelf beoordeeld en gecategoriseerd. In het beheerplanproces zal op gebiedsniveau echter uiteindelijk ook de cumulatie (de optelsom) van verschillende effecten beoordeeld moeten worden: vele kleine beetjes effect die ieder afzonderlijk niet significant zijn, kunnen samen wél een significant negatief effect veroorzaken. Deze cumulatietoets kan alleen per gebied uitgevoerd worden en speelt geen rol in het opstellen van de sectornotities, maar moet in het beheerplanproces een plek krijgen.

HOOFDSTUK

4 Methodiek

4.1

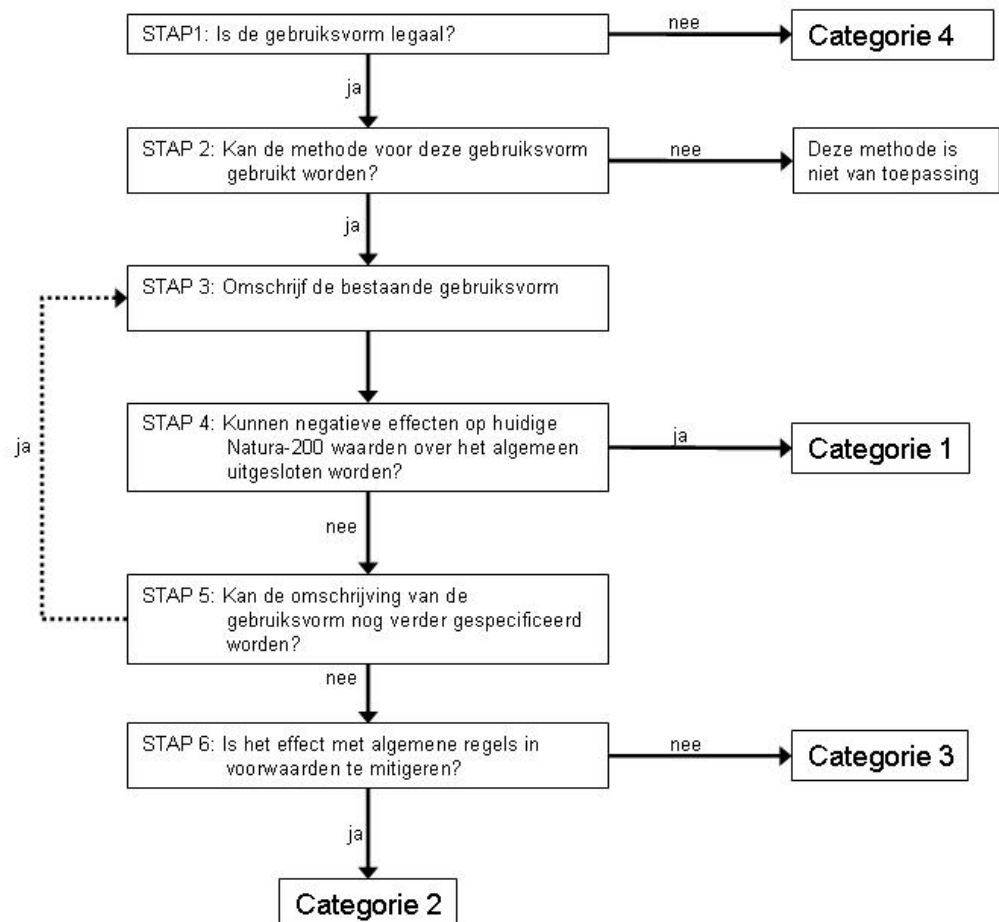
INLEIDING

Gebruiksvormen worden ingedeeld in een categorie door middel van een stroomschema (afb. 4.1). Door op onderstaande vragen antwoord te geven kan worden bepaald in welke categorie een gebruiksvorm geplaatst wordt. De stappen verwijzen naar stappen in paragraaf 4.2, de cijfers naar categorieën in paragraaf 2.2.

Het beantwoorden van deze vragen vereist een inschatting van oorzaak-effect relaties. Bij het opstellen van de beheerplannen wordt die relatie aan de hand van de kenmerken van de gebruiksvorm en het betreffende Natura 2000-gebied nader uitgewerkt.

Afbeelding 4.1

Stroomschema beoordeling
bestaande gebruiksvormen in
Natura-2000 gebieden

4.2 STAPPENPLAN

4.2.1 STAP 1:

Beantwoordt de volgende vraag:

Is de gebruiksvorm legaal?

TOELICHTING EN VOORBEELD:

Deze methode is niet bedoeld om illegale gebruiksvorm te beoordelen. Hiermee worden verboden, strafbare feiten en zaken waar wettelijk geen ruimte voor bestaat bedoeld..
Activiteiten als het dumpen van grofvuil of crossen over afgesloten wegen behoren hiertoe.

Ja è *Ga door naar stap 2*

Nee è *Gebruiksvorm valt in categorie 4*

4.2.2 STAP 2:

Beantwoordt de volgende vraag:

Valt de gebruiksvorm daadwerkelijk onder de omschrijving van bestaand gebruik zoals aangegeven in paragraaf 2.2 ?

Als eerste dient duidelijk te zijn of de methode van toepassing is op de betreffende gebruiksvorm. Dit is het geval als op één van de onderstaande vragen met "ja" kan worden beantwoord. Kruis de antwoorden op onderstaande vragen aan.

TOELICHTING EN VOORBEELD:

De Regiegroep Natura 2000 heeft besloten niet alleen het gebruik zoals dat in praktijk plaatsvindt te toetsen. Ook de ontwikkelingsruimte die in vergunningen en bestemmingsplannen is vastgelegd getoetst en wordt ook de autonome ontwikkeling kunnen meegenomen worden.

NB: bij vergunning kan gedacht worden aan bijvoorbeeld een milieuvergunning of bouwvergunning.

Gebruiksvorm:	Ja	Nee
1: Is het gebruik dan wel middels een vergunning toegestaan of is de gebruiksvorm in het bestemmingsplan vastgelegd?		
2: Is de gebruiksvorm in juridisch opzicht "bestaand gebruik": is het een gebruiksvorm die die voor inwerkingtreding van de Nb-wet 1998 (1 oktober 2005), danwel voordat een gebied werd aangewezen of aangemeld aanwezig was?		
3: Betreft het autonome groei van een bestaande gebruiksvorm ?		

Eén van de antwoorden ja ? -> *Ga door naar stap 3*

Alle antwoorden nee ? -> *De methodiek is niet van toepassing*

4.2.3

STAP 3:

Definieer de gebruiksvorm

Geef een zo specifiek mogelijke omschrijving van de gebruiksvorm. Door een specifieke omschrijving kunnen effecten eerder worden uitgesloten. Betrek bij de specificatie bij voorkeur zaken die mede bepalend zijn voor het al dan niet optreden van effecten op Natura-2000 waarden.

Denk hierbij aan bijvoorbeeld:

- § Plaats / ruimte
- § Tijdstip / seizoen
- § Frequentie
- § Intensiteit
- § Trend van de gebruiksvorm (autonome ontwikkeling)
- § Omkeerbaarheid / herstelduur

TOELICHTING EN VOORBEELD:

In gebieden wordt gewandeld (recreatie). Het effect van wandelaars buiten wegen en paden of 's nachts is groter dan wandelen op bestaande wegen en paden binnen geldende openstellingstijden en perioden. Door de omschrijving specifiek te maken kunnen effecten beter ingeschat en sneller uitgesloten worden.

Hieronder worden enkele voorbeelden van gebruiksvorm met een specifieke omschrijving gegeven:

- gaswinning volgens bestaand voorschriften
- kitesurfen binnen de huidige openstellingsregeling
- recreatievissen met vergunning en in aangewezen "viswateren"
- schietoefeningen van het leger volgens protocol in gebieden van Defensie
- gebruik van snelwegen volgens de huidige wet- en regelgeving met huidige intensiteiten
- normaal gebruik van woningen in (de directe omgeving van) een Natura-2000 gebied
- agrarisch hooiland beheer waarbij 2 maal per jaar gemaaid wordt (april & augustus)

NB: Omdat deze methode geschikt is op beoordeling van gebruiksvorm op hoofdlijnen kunnen gebiedsspecifieke gebruiksvormen niet meegenomen worden. Bij evenementen zijn bijvoorbeeld zeer veel factoren van invloed en zijn de effecten per gebied zeer verschillend. De methode is bijvoorbeeld niet geschikt om de gebruiksvorm "Nijmeegse vier-daagse" in te delen in een van de categorieën. Deze gebruiksvorm is te gebiedsspecifiek om in dit kader beoordeeld te kunnen worden. Dergelijk gebruiksvormen komen in het beheerplanproces aan de orde.

Ga door naar stap 4

4.2.4

STAP 4:

Beantwoordt de volgende vraag en kruis aan in tabel "Factoren":

Via welke factoren heeft de gebruiksvorm mogelijk effect op bestaande Natura-2000 waarden?

Bepaal welke factoren worden beïnvloed door de gebruiksvorm en kruis vervolgens per factor aan of deze mogelijk een negatief effect hebben op bestaande Natura-2000 waarden (veroorzaakt door het uitvoeren van de gebruiksvorm). Onder bestaande Natura-2000 waarden wordt de huidige verspreiding en kwaliteit van aangewezen habitattypen en leefgebieden van aangewezen soorten verstaan.

Belangrijk is ook alleen die factoren aan te kruisen waarbij voor een gebruiksvorm geldt dat deze "in algemeenheid" wel of geen effect kan hebben. Uitzonderlijke situaties worden niet meegenomen.

Eventuele opmerkingen of toelichting kunnen in kolom C geplaatst worden.

TOELICHTING EN VOORBEELD:

Onder genoemde factoren (zie tabel) kunnen door het uitvoeren van een gebruiksvorm een negatief effect hebben op de behoudsinstandhoudingsdoelen van een Natura-2000 gebied. In kolom A kan per factor aangekruist worden of een gebruiksvorm *mogelijk* effect heeft. Hierbij worden additionele maatregelen nog niet meegerekend.

Wandelen heeft als aangrijpingspunt 'verstoring door mensen', maar als wandelen alleen op opengestelde paden plaatsvindt, worden geen effecten op de huidige Natura-2000 waarden verwacht (huidige mitigatie is voldoende). Daarmee komt achter 'verstoring door mensen' een kruis in kolom B.

NB: mitigerende maatregelen zijn maatregelen die additioneel zijn ten opzichte van de huidige situatie.

TABEL FACTOREN Gebruiksvorm:.....	Ja, er is een <i>mogelijk</i> negatief effect op instandhoudings doelen Kolom A	Nee, er is In <i>geen</i> negatief effect op instandhoudings doelen Kolom B	Argumenten & opmerkingen Kolom C
Factoren ¹			
Verdroging			
Vermesting			
Verzuring			
Oppervlakteverlies			
Verzoeting			
Verzilting			
Verontreiniging			
Vernatting			
Verandering in stroomsnelheid			
Verandering in overstormingsfrequentie			
Verandering in dynamiek substraat			
Geluid			
Licht			
Trilling			
Verstoring door mensen			
Mechanische effecten			
Barrièrewerking			
Versnippering			
introductie of uitbreiding gebiedsvreemde soorten			
Bijvangst van doelsoorten			
Ontnemen van voedselbron			
.....			
.....			
.....			

Alle antwoorden in kolom B?

Ja è De gebruiksvorm valt in categorie 1

Nee è Ga door naar stap 5

¹ Deze lijst van factoren is overgenomen uit de lijst van meest voorkomende storende factoren (Alterra-rapport 1375, 2005). Zie ook bijlage 2. Eventueel kunnen andere factoren ook worden meegenomen.

4.2.5

STAP 5

Kan de definitie van de gebruiksvorm nog aangescherpt worden?

Ja è *Pas de omschrijving van de gebruiksvorm aan en beantwoord opnieuw de vragen vanaf stap 4*

Nee è *Ga door naar stap 6*

TOELICHTING:

De omschrijving van een gebruiksvorm verder aanscherpen kan door de aard van de gebruiksvorm specifieker te maken. Gedacht kan worden aan

- Plaats en ruimte van de gebruiksvorm
- Tijdstip en seizoen van de gebruiksvorm
- Frequentie van de gebruiksvorm
- Intensiteit van de gebruiksvorm

Zo kan "lozing van afvalwater" specifieker gemaakt door de omschrijving aan te passen tot "lozing van voorgereinigd water binnen de huidige normen".

4.2.6

STAP 6:

Beantwoordt de volgende vraag:

Is het effect met algemene regels in voorwaarden te mitigeren?

Kruis in de tabel "mitigatiemogelijkheden" per factor aan of een effect gemitigeerd kan worden en zo ja, hoe. Hierbij zijn meerdere antwoorden mogelijk. Als de gebruiksvorm een factor niet beïnvloed, kan er "niet van toepassing" worden ingevuld.

TOELICHTING EN VOORBEELD:

Per factor kan worden aangegeven of mitigatie mogelijk is of niet. Mitigatie kan plaatsvinden door bijvoorbeeld voorwaarden te stellen aan: plaats, ruimte, tijdstip, seizoen, frequentie of intensiteit van de gebruiksvorm. Ook kunnen effect verzachtende maatregelen genomen worden.

Het effect van "verstoring door mensen", dat op *kan* treden bij vormen van recreatie, kan bijvoorbeeld gemitigeerd worden door een gebied maar gedeeltelijk open te stellen door de ligging van paden te veranderen (zonering), af te sluiten in het broedseizoen (periode) of door een beperkt aantal mensen toe te laten (intensiteit verminderen). Hierbij moet in ogenschouw worden genomen dat het effect met algemene regels in voorwaarden te mitigeren zijn. Mitigatie bestaat bijvoorbeeld niet uit een gebied volledig af te sluiten voor recreatie.

TABEL MITIGATIEMOGELIJKHEDEN Gebruiksvorm	Mitigatie mogelijk?							
	Nee		Ja, door voorwaarden aan: (meerdere antwoorden mogelijk)					
	Niet van toepassing	Mitigatie niet mogelijk	Plaats en ruimte (bv. zonering)	tijdstip en/of periode (selzoen)	frequentie	intensiteit	Effect verzachtende maatregelen	Ja, door
	Kolom A	Kolom B	Kolom C	Kolom D	Kolom E	Kolom F	Kolom G	Kolom H
Verdroging								
Vermesting								
Verzuring								
Oppervlakteverlies								
Verzoeting								
Verzilting								
Verontreiniging								
Vernatting								
Verandering in stroomsnelheid								
Verandering in overstormingsfrequentie								
verandering in dynamiek substraat								
Geluid								
Licht								
Trilling								
Verstoring door mensen								
Mechanische effecten								
Barrièrewerking								
Versnippering								
Introductie of uitbreiding gebiedsvreemde soorten								

Alle antwoord in kolommen A, C, D, E, F, G of H?

Ja è *De gebruiksvorm valt in categorie 2.*

In het beheerproces moeten de mitigerende maatregelen verder uitgewerkt worden.

Nee è *De gebruiksvorm valt in categorie 3*

Indien effecten onvoldoende in beeld gebracht kunnen worden in dit stadium kan later, door aanvullende onderzoek naar effecten, een gebruiksvorm toch mogelijk in categorie 2 vallen. Indien de gebruiksvorm zeer ongewenst effecten heeft is ook plaatsing in categorie 4 niet uit te sluiten. Dit wordt in het beheerplanproces nader uitgewerkt.